

صفات اخلاقے انسان از دید گاہ اسلام

گرد آورنده: محمود ارایبی

انتشارات مؤسسه فرهنگی آیات السور

۱۳۹۷

سرشناسه	: ارایی، محمود، ۱۳۷۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: صفات اخلاقی انسان از دیدگاه اسلام/گردآورنده محمود ارایی
مشخصات نشر	: اهواز: آیات، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۴۷۴-۹۰-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۲۷.
روضوع	: اخلاق اسلامی
موضوع	: Islamic ethics
موضوع	: خودشناسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Self-perception -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: خداشناسی (اسلام)
موضوع	: God (Islam) -- Knowableness
رده بندی کنگره	: الف/۲۴۷/۸ص ۴۲۷ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۸۵۱

انتشارات آیت

www.ayatpub.ir

صفات اخلاقی انسان از دیدگاه اسلام

گردآورنده: محمود ارایی

ناشر: انتشارات موسسه فرهنگی آیات

ویراستاری و صفحه آرایی: انتشارات موسسه فرهنگی آیات - ع. قطبی زاده

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ: اول ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۴۷۴-۹۰-۱

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۳	بیان مساله
۶	ردایل اخلاقی چیست
۶	جگونگی تعیین معیار فعال غیر اخلاقی
۸	ردایل اخلاقی بر اساس نظام اخلاقی اسلام
۹	فضایل اخلاقی چیست
۱۰	آراء مختلف پیرامون معیار فضایل اخلاقی
۱۱	فضائل اخلاقی بر اساس نظام اخلاقی اسلام
۱۴	رابطه فضایل اخلاقی با تکامل انسان
۱۶	ایمان
۱۷	درجات ایمان
۱۸	متعلقات ایمان
۱۹	شرایط ایمان
۲۴	آثار محبت به خداوند
۲۵	آثار ایمان به خدا
۲۷	ایمان در قرآن
۴۰	خودشناسی

- ۴۰ تعریف خودشناسی
- ۴۱ چرا انسان نیازمند خودشناسی است؟
- ۴۲ انسان چگونه می تواند به خودشناسی دست یابد؟
- ۴۴ اهداف خودشناسی
- ۴۵ اهمیت خودشناسی از منظر اسلام
- ۴۸ اهمیت خودشناسی در قرآن
- ۵۰ ضرورت خودشناسی از منظر قرآن و روایات
- ۵۳ خداشناسی
- ۵۳ معنای خداشناسی
- ۵۳ انواع خداشناسی
- ۵۶ آثار خداشناسی
- ۶۰ توحید و خداشناسی
- ۶۴ خداشناسی در قرآن
- ۶۶ خداشناسی در نهج البلاغه
- ۶۶ ناتوانی انسان در شناخت خدا
- ۶۷ مراتب خداشناسی
- ۶۷ نظم آفرینش
- ۶۹ خداشناسی از دیدگاه امام علی(ع)
- ۷۰ برهان معقولیت یا احتیاط عقلی بر وجود خدا

۷۲	برهان فطرت بر وجود خدا
۷۳	معنای فطرت
۷۳	فطری بودن خداشناسی
۷۵	تقریر عقلی بر فطری بودن خداشناسی
۷۶	فطری بودن خدا یا خداجویی یا خداپرستی
۷۶	شرط شناخت خدا
۷۸	توکل
۷۸	معنای توکل
۸۰	علت توکل
۸۲	ارزش توکل
۸۳	تلاش و توکل
۸۵	توکل از دیدگاه قرآن
۸۸	صبر و استقامت
۸۹	انواع صبر
۹۰	مراتب صبر
۹۵	مصادیق صبر و صابران
۹۸	آثار صبر
۱۰۲	صبر در روابط اجتماعی
۱۱۰	ضرورت صبر برای پیامبران:

۱۱۴	صبر در زندگی معصومین:
۱۱۵	صبر در مقام معاشرت با مردم
۱۱۶	تواضع
۱۱۷	خُش
۱۱۹	بخت و نتیجه گیری
۱۲۱	منابع

مقدمه

بحث ارتباط اخلاق و صفات نیک و بد آدمی با ذات و طبیعت وی از مباحث کهن در عرصه حکمت عملی است.

صفات ردیاء، صفاتی هستند که سبب پستی و فرومایگی نفس می‌شوند و صفات فضیله، صفاتی هستند که سبب برتری و فزونی مرتبه نفس انسانی می‌شوند. انسان از نظر فطری خواهان کمال و رشد در تمام مراتب نفس است. انسان در مقام انتخاب و اراده چاره‌ای جز هماهنگی با فطرت خود ندارد. لکن صفات کمال در هر مرتبه ای مطابق با ساختار وجودی همان مرتبه است. هر چند صفات در هر مرتبه اثرش را در مراتب دیگر می‌گذارد و به عبارت دیگر تاثیر متقابل در یکدیگر دارند.

فضایل و کمالات امور وجودی و حقایق عین را آسان می‌کنند، اما رذایل اخلاقی امور عدمی و نقایص و اعدام ملکات ناصیه اند و از این جهت همین که ذات انسان فاقد کمال و فضیلتی باشد کافی است تا مصداق رذیله مقابل قرار گیرد.

رذایل در عین ذاتی بودن مانند فضایل، تغییرپذیر و زوال پذیر هستند و اختیار و اراده انسان در آن‌ها نافذ است. از این رهگذر تعلیم و تربیت نیز جایگاه ویژه خود را از دست نمی‌دهد.

اعمال و رفتار و کردار و افکار انسان سازنده افعال، روحيات و ویژگی‌های فردی و جمعی او می‌باشند. همه این مؤلفه‌ها و عوامل در هر مرتبه به عنوان عامل ورودی در نظام هستند که در فرایندی پیچیده وارد پردازش قرار گرفته و سپس پیامدها و خروجی‌های آن نظام را می‌سازند. هم‌زمان با طی این روند بازایی و اصلاح افعال و اعمال صورت می‌پذیرد و باز هم روند ادامه می‌یابد.

صفات روحی‌نمای انسان از گسترده و عمق بالایی برخوردار می‌باشد. این خصوصیات و خصلت‌ها با میزان حلم، بردباری، علم و تجربه هر انسان ارتباط مؤثری دارد. رشد و تعالی معنوی افراد ارتباط مستقیم و تنگاتنگ با این معنوی جامعه دارد. بعد معنوی جامعه که حاصل و برآیند مؤلفه‌های اخلاقی افراد است خود یک عامل محوری و با اهمیت می‌باشد که به جهت خفیه خفیات جامعه و افراد هستند. تعمیق اخلاق حسنه و برخورد با زیان، اخلاقی و تضعیف و ریشه‌کنی این ناهنجاری‌ها با علم و تجربه فرد و جامعه ارتباط پیدا می‌کند.